

Begeleidingscommissie herafweging productiewater Schoonebeek

Kort verslag tweede bijeenkomst, vrijdag 25 september 2015, Provinciehuis te Zwolle

Aanwezig:

Erik Lievers,	gedeputeerde Overijssel (voorzitter)
Erik Volmerink,	wethouder Tubbergen
Alfons Steggink,	wethouder Dinkelland
Tjisse Stelpstra,	gedeputeerde Drenthe
Jeroen Huizing,	wethouder Coevorden
René van der Weide,	wethouder Emmen
Nettie Aarnink,	lid dagelijks bestuur Vechtstromen
Leo Heitbrink,	bestuursadviseur Vechtstromen
Debbie Wimmers,	beleidsmedewerker Drenthe
Rob Heetland,	communicatieadviseur Overijssel
Arie van Haeringen,	development manager NAM
Ben Teuben,	projectleider herafweging productiewater Schoonebeek NAM
Hans Ardesch,	adviseur vergunningen & omgevingsmanagement NAM
Evert Holleman,	projectleider CE evaluatie, RHDHV
Pierre Wimmers,	communicatieadviseur NAM
Harrie Hamstra,	beleidsontwikkelaar Overijssel (verslag)

Na een groepsfoto van de begeleidingscommissie wordt afgesproken de door NAM voorgestelde agenda en presentatie (aan dit verslag toegevoegd) te volgen.

Afspraken van eerste bijeenkomst

- de gemaakte afspraken a t/m g zijn alle uitgevoerd; naar aanleiding van afspraak e (communicatieplan) melden Rob Heetland en Ben Teuben dat een eerste overleg heeft plaatsgevonden, waarbij helaas van Drentse zijde niemand aanwezig kon zijn, en dat over 2-3 weken een voorstel voor een communicatieplan verwacht kan worden.

Recente ontwikkelingen

Erik Lievers schetst de stemming in de Overijsselse Staten als uitermate kritisch, met veel discussie die tot het aannemen van twee moties leidde. Bij de overhandiging van de brief met vragen en zorgen, door gedeputeerde Ineke Bakker en Erik Volmerink namens de Stuurgroep afvalwaterinjectie Twente, aan minister Kamp (op 11 mei 2015) heeft deze twee toezeggingen gedaan: binnen twee maanden een antwoord op een aantal punten, en een bezoek aan het gebied – en beide toezeggingen zijn tot dusver niet nagekomen.

In de Staten is een groeiende oppositie tegen afvalwaterinjectie, en wordt gevraagd om gedurende het herafwegingsonderzoek niet over te gaan tot hervatting ervan. Ook is de vraag aan de orde in hoeverre oliewinning in Schoonebeek nog nodig is in de energievoorziening. Er is een probleem als uit het onderzoek zou blijken dat NAM toch op injectie uitkomt terwijl zuivering wel een mogelijkheid zou zijn.

Tjisse Stelpstra geeft aan een kritische houding ten opzichte van de NAM te merken. In de Drentse Staten is nog niet een vergelijkbare discussie gevoerd als in Overijssel, maar er lijkt ook voorkeur voor een bovengrondse oplossing te zijn.

Alfons Steggink en Erik Volmerink geven aan dat ook in hun gemeenten de NAM zeer kritisch wordt bekeken. René van der Weide meldt dat een brief naar de raad niet tot discussie heeft geleid, en geeft aan dat NAM wel van belang is voor de werkgelegenheid. Jeroen Huizing merkt dat NAM met argusogen gevolgd wordt, zeker rond het lek in de transportleiding.

Arie van Haeringen licht enkele ontwikkelingen toe:

- De sanering van het lek bij Holthema is goed verlopen, het eindrapport is ingediend.
- De transportleiding is geheel geïnspecteerd, en is niet in een goede conditie. NAM kijkt naar alternatieven voor een oplossing, en heeft daar nog geen conclusie aan verbonden.
- De waterinjectieputten worden intussen geïnspecteerd, evenals de zijtakken van de transportleiding.
- Het onderzoek van Arcadis bij de woningen aan de Tramweg (gem. Dinkelland) naar scheurvorming in woningen is nagenoeg gereed.

- De bodemsanering Boortorenweg 4 Tubbergen (TUB7) is besproken met provincie en grondeigenaar Staatsbosbeheer. Analyse van watermonsters bij burens is uitgevoerd, waarbij geen verontreinigingen zijn aangetroffen.
- In september zijn 7 nieuwe putten voor geofoons geboord, waarbij ook versnellingsmeters aan de oppervlakte worden geplaatst; eind 2015 zal overdracht aan KNMI plaatsvinden, zodat daarna via de KNMI-website de informatie vindbaar is.
- In het kleine veld bij Den Velde (gemeente Hardenberg) vindt in oktober een 'frack' plaats – een vaker toegepaste praktijk, heel anders dan bij schaliegas – en de communicatie daarover met de omgeving heeft niet tot reuring geleid.
- Contact met Vitens, mede naar aanleiding van een interview met Lieve de Clerq in het Financieel Dagblad, heeft geleid tot een kaartje waarop zowel de NAM-locaties als de drinkwatergebieden (grondwaterbescherming, intrekgebied, zoekgebied) zijn aangegeven – daaruit blijkt dat bovengronds en ter plekke van injectielocaties en injectieputten geen raakpunten zijn. Vitens heeft de opvatting geformuleerd dat in de hele 'vertikale koker' onder een drinkwaterwinning geen activiteiten zouden moeten plaatsvinden, NAM is van mening dat er voldoende dikke steenlaag tussen de drinkwaterlaag en de injectielaag zit. Het gesprek van NAM met Vitens wordt vervolgd.

Onderzoeksplan

Ben Teuben geeft aan graag opmerkingen bij het concept-onderzoeksplan te ontvangen, hij ziet het onderzoeksplan ook als een levend document. De contacten met maatschappelijke organisaties moeten nog plaatsvinden, enkele afspraken zijn gepland.

Erik Lievers geeft aan dat een prioriteit van de Begeleidingscommissie is dat de vragen en zorgen herkenbaar terugkomen in het onderzoek – bij voorbeeld in een excel-lijst, ook ten behoeve van de communicatie met de omwonenden.

René van der Weide suggereert dat een soort klankbord met omwonenden georganiseerd kan worden – 'mist u iets?'. Erik Lievers stelt voor dat de Begeleidingscommissie eind oktober, begin november een ontmoeting in het gebied organiseert. Tjisse Stelpstra merkt daarbij op dat hij geen onnodige onrust wil veroorzaken in een gebied waar later blijkt dat er niets zal veranderen. Dit zal meegenomen worden in het communicatieplan waaraan gewerkt wordt.

Ben Teuben schetst dat de feiten zoals die nu bekend zijn voor een deel anders zijn dan de aannames uit 2006 – b.v. zoutgehalte, injectievolumes, integriteit van het systeem. NAM neemt in het onderzoek ook combinaties van oplossingen mee, waarmee mogelijk de problematiek wordt verdeeld.

Tjisse Stelpstra en Erik Lievers geven aan dat zolang de optie van afvalwaterinjectie in beeld blijft er onrust zal blijven, en bepleiten het met voorrang onderzoeken van alternatieven zonder injectie, opties met zuivering van het water. Arie van Haeringen en Evert Holleman lichten toe dat de opties met zuivering nadrukkelijk onderzocht worden, maar gelijk op met andere opties; het volume aan zout dat na zuivering over zou blijven is zodanig groot dat een oplossing daarvoor meteen meegenomen moet worden. Om die reden kan er niet aan ontkomen worden dat naast pure zuiveringsopties ook naar combinatieopties (zuivering en injectie) gekeken moet worden. René van der Weide geeft aan dat de reële alternatieven naast elkaar gezet moeten worden, richting het gebied is een brede scope van belang. Qua planning vraagt hij zich af of die haalbaar is, zorgvuldigheid mag het niet verliezen van snelheid.

Tjisse Stelpstra acht het verstandig om de adviezen van de Begeleidingscommissie herkenbaar te houden, zodat goed gezien kan worden wat daarmee door NAM vervolgens is gedaan.

Op voorstel van Erik Lievers wordt afgesproken dat de Begeleidingscommissie schriftelijk op de opzet voor het onderzoeksplan zal reageren.

Alfons Steggink legt de suggestie op tafel om nog een 'externe autoriteit' om een oordeel over de opzet te vragen. Evert Holleman geeft aan dat de Commissie voor de m.e.r. zo'n autoriteit is, waarop door Alfons Steggink wordt aangegeven dat die wellicht toch wat teveel aan de technische kant zit. Ook wordt opgemerkt dat de commissie ook niet naar te veel stapelen van beoordeling zou moeten streven.

Concluderend stelt Erik Lievers dat de Begeleidingscommissie een 'externe autoriteit' zou kunnen benaderen als zij zelf een gevoel van onzekerheid houdt omtrent de onderzoeksopzet. Enkele namen worden gesuggereerd.

Ben Teuben geeft aan de hand van de long list aan dat enkele daarin genoemde opties snel afvallen wegens technische onhaalbaarheid. Nettie Aarnink vraagt of een alternatieve manier van winnen, met (veel) minder hulpstoffen, een optie is; Arie van Haeringen geeft aan dat die wordt meegenomen.

Erik Volmerink wijst op een tekstpassage in het toegezonden stuk 'Onderzoeks-opzet Her-evaluatie Waterinjectie Twente', bijlage 2, pag. 13, die tot de conclusie zou kunnen leiden dat tot 2019 geen injectie zou kunnen plaatsvinden. Die passage geeft dan een niet correct beeld, aldus Arie van Haeringen, bedoeld is dat een kortetermijnoplossing (reparatie van de transportleiding en hervatting van de injectie) geen voorschot neemt op de lange(re)termijnoplossing die eventueel vanaf 2019 operationeel zou kunnen zijn.

Erik Lievers geeft aan dat de Begeleidingscommissie goed moet kunnen volgen hoe de selectie van de short list, uit de opties van de long list, plaats vindt; het is een belangrijk onderdeel van de afweging om te kunnen inzien waarom bepaalde opties afvallen. Hij merkt daarbij op dat naast criteria voor selectie ook de wegingsfactoren tussen criteria van belang zijn – zoals het kostenaspect. Tjisse Stelpstra onderstreept dat. Arie van Haeringen geeft aan dat in de CE-methodiek een transparante afweging zit waarin milieuaspecten en kostenaspecten worden meegenomen – de politieke kant zit daar niet in, die ligt bij het bevoegd gezag. Als opties qua milieu- en kostenaspecten dicht bij elkaar liggen is de afweging makkelijker.

Ben Teuben merkt op, bij de tabel met de planning, dat mogelijk voor de nadere uitwerking van een alternatief (eerste helft 2016) meer tijd nodig is, afhankelijk van de vraag hoever die afwijkt van de bestaande situatie.

Erik Lievers vraagt of er een kans is dat hervatting van de afvalwaterinjectie – na toetsing van een reparatie door SodM – eerder gebeurt dan dat alle alternatieven in beeld zijn. Arie van Haeringen voorziet niet dat waterinjectie hervat zal worden voordat alle alternatieven in beeld zijn gebracht maar voegt daar aan toe dat het wel mogelijk is dat werkzaamheden ten behoeve van een reparatie van de pijpleiding daarvóór al in werking zijn gezet. Erik Lievers stelt dat dat een lastig verhaal in het gebied zal zijn, en vraagt of niet meer synchroniteit te bereiken is. De afspraak wordt nadrukkelijk gemaakt dat NAM tijdig met de Begeleidingscommissie spreekt in het geval NAM besluit tot reparatie over te gaan, vóór de herafweging tot een conclusie heeft geleid.

Evert Holleman geeft een heel korte toelichting op de CE-methodiek, die in 2004 is ontstaan uit overleg tussen bedrijfsleven en overheden, en een transparante ordening geeft van de keuzes en consequenties. Op een vraag van Nettie Aarnink geeft Evert Holleman aan dat de aanbevelingen van de Commissie voor de m.e.r. uit 2006 wel als toevoegingen in de methodiek worden meegenomen, maar dat nu (nog) geen nieuw advies van de Commissie over de te gebruiken methodiek is gevraagd.

Erik Lievers stelt dat de Begeleidingscommissie daar nog iets van moet vinden, en geeft aan dat dat in de afgesproken brief wordt meegenomen.

Communicatie

Nettie Aarnink vraagt of kritiek van wetenschappers als Ko van Huisstede ook wordt meegenomen bij het 'ophalen van het net'. Arie van Haeringen geeft aan dat NAM contact met hem heeft, en dat de punten die hij heeft aangereikt ook in de vragen en zorgen van de omwonenden, in de brief van 11 mei 2015, zijn meegenomen. Het blijft van belang dat er wetenschappelijke validatie is van de onderzoeken die NAM doet.

Erik Lievers concludeert dat er een schriftelijke reactie op de door NAM gegeven presentatie en het onderzoeksplan volgt – gestreefd wordt naar eind van de volgende week (begin oktober).

Rob Heetland stelt voor dat er snel een nieuwsbrief komt over deze vergadering, en kondigt een plek op de provinciale website aan waarnaar ook door de andere partners verwezen kan worden. Na de brief aan de NAM ontstaat mogelijk een volgend communicatiemoment.

De bespreking wordt om 11.20 uur afgesloten.